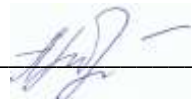

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

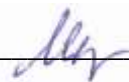
**Методичні рекомендації
з підготовки здобувачів вищої освіти
до атестаційного екзамену
«Англійська мова і переклад»**

рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>035 Філологія</u>
освітня програма	<u>денна форма навчання:</u> <u>Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова:</u>
спеціалізація	<u>035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</u>

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша. Протокол від “20” жовтня 2022 року № 4
Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

 Олександр РЕБРІЙ

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови Протокол від “20” жовтня 2022 року № 3
В.о. завідувача кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови

 Ірина МОРОЗОВА

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов Протокол від “20” жовтня 2022 року № 7

Голова науково-методичної комісії
факультету іноземних мов

 Анна КОТОВА

ВСТУП

Методичні рекомендації з підготовки до атестаційного екзамену «Англійська мова і переклад» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова» для здобувачів вищої освіти денної форми навчання першого (бакалаврського) рівня спеціальності «035 Філологія» спеціалізації «035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська».

1. Мета та завдання атестаційного екзамену

Метою проведення атестаційного екзамену з навчальної дисципліни Англійська мова і переклад» є перевірка сформованих навичок та вмій з іноземної мови та перекладу.

Програма комплексного атестаційного екзамену Англійська мова і переклад» складена на основі навчального плану підготовки бакалаврів з означеної спеціалізації.

Навчальна дисципліна забезпечує розвиток таких компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми в галузі філології (лінгвістики та перекладу) під час виконання професійної діяльності або навчання, що передбачає вдале обґрунтування власних висновків, а також застосування положень і методів відповідної науки і характеризується певною невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність вибудовувати і реалізовувати перспективні лінії інтелектуального, культурного, морального і професійного саморозвитку та самовдосконалення, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.

ЗК 2. Здатність працювати в команді та автономно, взаємодіяти з керівництвом, колегами та партнерами.

ЗК3. Здатність до пошуку, аналізу і оцінки інформації, необхідної для вирішення професійного та особистісного розвитку. Набуття навичок з інтерпретування інформації в усній формі, перекладання та реферування її письмово.

ЗК4. Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно і письмово).

ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК6. Здатність приймати рішення в стандартних і нестандартних практичних ситуаціях і нести за них відповідальність.

ЗК7. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології для вдосконалення професійної діяльності.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях з урахуванням міжкультурних аспектів комунікації.

ЗК9. Здатність спілкуватися англійською та другою іноземною мовою у професійній діяльності, опрацьовувати фахову літературу іноземною мовою.

ЗК10. Здатність систематично виконувати домашні завдання, робити доповіді, реферати, науково-дослідні та проектні роботи будь-якого типу.

ЗК11. Здатність об'єктивно оцінювати свої індивідуальні психологічні особливості.

ЗК12. Здатність розуміти сутність і соціальну значущість своєї майбутньої професії, виявляти до неї стійкий інтерес.

ЗК13. Здатність розуміти і поважати різноманітність і мультикультурність суспільства.

Фахові компетентності:

ФК1. Здатність демонструвати знання з теорії та практики англійської та другої іноземної мов; усвідомлювати специфіку мовознавчого, перекладознавчого та літературознавчого компонентів; розуміти основні факти, концепції, проблеми в області філологічних знань.

ФК2. Здатність формувати судження про значення і сутність своєї професійної діяльності з урахуванням соціальних, професійних і етичних позицій.

ФК3. Здатність знаходити оригінальне застосування існуючих знань й умінь з обраної філологічної спеціалізації мовознавства, перекладознавства, літературознавства поряд з практичним розумінням того, як існуючі методи досліджень і аналізу застосовуються в філологічній науці для створення та інтерпретації нового знання.

ФК4. Здатність критично переосмислювати набутий досвід та новітні досягнення філологічної науки; оперувати сучасними методиками викладання іноземної мови, опираючись на здобуті мовні та соціо-культурні знання.

ФК5. Здатність до збирання й аналізу, систематизації фактів про основні періоди розвитку літератури країн мов, що вивчаються.

ФК6. Здатність професійно застосовувати накопичені знання з порівняльного дослідження англійської й української мов, вільно й ефективно оперувати спеціальною (мовознавчою, літературознавчою, перекладознавчою) термінологією для розв'язання професійних завдань. Здатність структурувати та оформляти результати дослідження згідно з вимогами до кваліфікаційних робіт у галузі лінгвістики, перекладу, методики викладання іноземних мов.

ФК7. Здатність працювати з художніми та літературними текстами, а також текстами офіційно-ділової і вузькогалузевої спрямованості, Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією.

ФК8. Здатність створювати усні й письмові фахові переклади з англійської і другої іноземної мови українською, з української мови англійською й другою іноземною мовами.

ФК9. Здатність розуміти структури мов, що вивчаються, їх зміст та функціонування, а також перекладати текстові документи певної тематики:

юридично-економічну, медичну, науково-технічну документацію, публіцистичні статті, художню літературу.

ФК10. Уміння використовувати різні види усної та письмової комунікації українською, англійською та другою іноземною мовами в професійній діяльності – у жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК11. Здатність ефективно формувати свою комунікативну стратегію та передбачати можливий розвиток подій у ситуаціях міжкультурного спілкування, користуватися різноманітними тактичними прийомами комунікації з урахуванням міжкультурної компетентності – знань звичаїв, традицій іншої культури, що забезпечує успішне спілкування між комунікантами і досягнення запланованого прагматичного ефекту.

ФК12. Здатність надавати консультації з дотримання норм літературної мови та культури мовлення, організувати та керувати власним професійним розвитком у сфері перекладу та викладання англійської та другої іноземної мови.

ФК13. Здатність володіти загальноприйнятими нормами поведінки і моралі у міжособистісних та професійних стосунках і створення умов для їх дотримання під час процесу викладання, ведення ділових переговорів, укладанні угод, тощо.

ФК14. Здатність робити аналіз текстів з соціокультурним забарвленням, знаходити специфічну лексику й лексико-граматичні конструкції, притаманні мовам, що вивчаються.

ФК15. Здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі та перекладацькій діяльності, планувати, організувати та проводити заняття з англійської та другої іноземної мови, а також оцінювати навчальні досягнення учнів.

Складання атестаційного екзамену передбачає реалізацію таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Використовувати українську та іноземні мови в усному та письмовому професійному спілкуванні, а також для організації ефективної міжкультурної комунікації; правильно використовувати систему мовних та мовленнєвих норм та правильно обирати комунікативну поведінку – таку, яка є адекватною ситуації спілкування.

ПРН2. Здійснювати пошук і використання інформації, необхідної для ефективного виконання професійних завдань, професійного і особистісного розвитку: добирати інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами

ПРН3. Володіти основними традиційними і сучасними методами і засобами отримання, зберігання, переробки інформації; працювати з комп'ютером як засобом управління інформацією; працювати з інформацією в глобальних комп'ютерних мережах.

ПРН4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення. Аналізувати робочу ситуацію, що склалася, здійснювати оцінку і корекцію власної діяльності, нести відповідальність за результати своєї роботи.

ПРН5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН6. Здійснювати мовну діяльність державною та іноземними мовами відповідно до цілей і ситуації спілкування в рамках тієї чи іншої діяльності.

ПРН7. Володіти соціокультурною компетенцією, що передбачає знання національно-культурних особливостей соціальної і мовної поведінки носіїв мови: їх звичаїв, етикету, соціальних стереотипів, історії та культури, а також способів користування цими знаннями в процесі спілкування.

ПРН8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. Знати систему іноземної мови, бути здатним до інтерпретації літературних, наукових, ділових, публіцистичних, фольклорних текстів, включаючи пам'ятники писемності.

ПРН9. Знати мову, її зміст, структуру та функціонування, а також мовні норми, в тому числі орфографічні і пунктуаційні, використовувати ці знання для висловлювання власної думки в усній і письмовій формах; вільно орієнтуватися в лінгвістичних та перекладацьких концепціях.

ПРН10. Ідентифікувати, класифікувати і аналізувати мовні одиниці різних мовних рівнів (фонетичного, морфологічного, синтаксичного, лексичного, стилістичного), визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН11. Використовувати державну та іноземні мови, що вивчаються, в усній та письмовій формах, у жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ПРН12. Збирати, аналізувати та демонструвати знання основних положень і концепцій в області теорії і практики іноземних мов, теорії комунікації, філологічного аналізу та інтерпретації тексту.

ПРН13. Володіти навичками розробки та реалізації різного типу проєктів в освітніх і культурно-просвітницьких установах, в соціально-педагогічній, гуманітарно-організаційній, книговидавничій, мас-медійній та комунікативній сферах, що передбачають використання державної та іноземних мов.

ПРН14. Планувати і здійснювати на належному рівні дослідження в галузі філології; аналізувати навчальну діяльність учнів, застосовувати сучасні методи викладання англійської мови та другої іноземної мови.

ПРН15. Дотримуватися правил академічної доброчесності, етичних та моральних принципів, що сприяють ефективному міжмовному та міжкультурному спілкуванню.

ПРН 16. Організувати конструктивне спілкування з учнями; застосовувати прийоми організації виховного впливу на учнів; розвивати інтерес учнів до змісту навчального матеріалу; планувати заняття згідно дидактичної мети.

ПРН17. Здійснювати лінгвістичний аналіз текстів різних стилів і жанрів; здійснювати порівняльний аналіз державної мови та мов, що вивчаються на лексичному, граматичному та стилістичному рівнях.

2. Зміст атестаційного екзамену

Атестаційний екзамен «Англійська мова і переклад» для студентів IV курсу (англійська – перша іноземна мова, денна форма освіти) у 2022/23 навчальному році складатиметься з таких видів робіт:

- 1) лексико-граматичний переклад з української мови на англійську обсягом приблизно 1600 знаків за лексичним матеріалом аспекту "Аналітичне читання" VII-VIII семестрів та граматичними темами I-IV курсів (модальні дієслова, артикль, умовний спосіб, безособові форми дієслова);
- 2) тест на множинний вибір обсягом 30 питань з теоретичних дисциплін (порівняльної лексикології, порівняльної стилістики та порівняльної граматики англійської та української мов – по 10 питань/ 4 варіанти відповіді);
- 3) фаховий переклад двох текстів. Економічний переклад (у → а, 800 знаків без пробілів) Units 1-6; Юридичний переклад (а → у, 800 знаків без пробілів) Units 1-6.

3. Критерії оцінювання:

Лексико-граматичний переклад

Кількість активних моментів: 40 Кількість штрафних балів на «5»: 0 – 4,0; Кількість штрафних балів на «4»: 4,5 – 8; Кількість штрафних балів на «3»: 8,5 – 16; Кількість штрафних балів на «2»: 16,5 і більше

Фаховий переклад

Типи помилок у письмовому перекладі: **I** – Пропуск або викривлення інформації, що міститься в тексті оригіналу; **II** – помилки, що за певних умов можуть спричинити втрату інформації, яка міститься у тексті оригіналу (тобто помилки, серйозніші за тип III, але менш серйозні ніж тип I); **III** – Інші помилки (мовні, невмотивовані паузи, повтори, самовиправлення, які не спричиняють втрату або викривлення інформації, що міститься у тексті оригіналу).

Шкала оцінювання письмових поточних контрольних/залікових/екзаменаційних робіт

«відмінно»

Кількість штрафних балів	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1
Оцінка	5,0	5,0	4,9	4,9	4,8	4,8	4,7	4,7	4,6	4,6	4,5	4,5

«добре»

Кількість штрафних балів	1,2	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	2,0	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,6	2,7	2,8	2,9	3,0	3,1
Оцінка	4,4	4,4	4,3	4,3	4,2	4,2	4,1	4,1	4,0	4,0	3,9	3,9	3,8	3,8	3,7	3,7	3,6	3,6	3,5	3,5

«задовільно»

Штрафних балів	3,2	3,3	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1
Оцінка	3,4	3,4	3,3	3,3	3,2	3,2	3,1	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,8	2,8	2,7	2,7	2,5	2,6	2,5	2,5

«незадовільно»

Штрафних балів	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	5,7	5,8	5,9	6,0	6,1	6,2	6,3	6,4	6,5	6,6	6,7	6,8	6,9	7,0	7,1	7,2	7,3	7,4	7,5
Оцінка	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0

Штрафних балів	7,6	7,7	7,8	7,9	8,0	8,1	8,2	8,3	8,4	8,5	8,6	8,7	8,8	8,9	9,0	9,1	9,2	9,3	9,4	9,5	9,6	9,7	9,8	9,9
Оцінка	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6

Бали	10,0	10,1	10,2	10,3	10,4	10,5	10,6	10,7	10,8	10,9	11,0	11,1	11,2	11,3	11,4	11,5	11,6	11,7	11,8	11,9	12,0	12,1	12,2
Оцінка	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5

Бали	12,3	12,4	12,5	12,6	12,7	12,8	12,9	13,0	13,1	13,2	13,3	13,4	13,5	13,6	13,7	13,8	13,9	14,0	14,1	14,2	14,3	14,4	14,5
Оцінка	1,5	1,5	1,5	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3

Бали	14,6	14,7	14,8	14,9	15,0
Оцінка	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3